

וְלֹא תִטּוּל מְדִילִיָּה פְלוּם. וְזִיל לְגַבֵּי גַבְרָא דְדוּף פֶּלֶן, וְתִשְׁפַּח דְּמִיתַת אֲתִתִּיה, זִיל לְגַבֵּיה, וְהֵב לִיה פִּיסָא דְדִינְרִין דָּא, בְּגִין דְּהָהוּא גַבְרָא אִית לִיה בְּרָא חָדָא, וְשִׁמְעוֹן שְׁמִיה, וְהָוָה אֶזִּיל בְּסַחֲרֵתָא עַל יַמָּא, וְאִינוּן בְּאַרְבָּא, וּבְרִיָּה דְהָאִי גוֹי גָּנֵב לִיה לְהָהוּא פִּיסָא, וְיֵהֵב לִיה לְהָהוּא רְשָׁע. וְאִימָא לְהָהוּא יוֹדָאִי, דִּיִּסְלַק פִּיסָא דָּא לְבְרִיָּה, דְלַעְגָל יִיתִי לְגַבֵּיה, וְיִוְדִי לְקוּדְשָׁא בְרִיָּה הוּא, דְאַחֲזֵר אַבִּידְתָּא לְמֵאֲרִיָּה. וְכִף עֲבִיד, נְטִיל פִּיסָא, וְאַסְגִּיד לְקַמִּיָּה דְרַבִּי אֶלְעָזָר, וְנִשְׁק יְדוּי, תְּוֹהוּ חֲבַרְיָא.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, בְּכָל אַרְחָא דָּא, אִית תְּוֹהוּ, בְּכָל מַה דְחָמִינָן בְּךָ, וְהִשְׁתַּא אִיהוּ תְּוֹהָא עַל תְּוֹהָא. מַהוּ דִּין. אָמַר לִיה, מַלְּה דָּא לָאו בְּסִימְנָא אִיהוּ, וְלֹא בְּחֻכְמָתָא, אֶלָּא רוּחָא דִּילִי אֶסְתַּפֵּל, וְאַנָּא חָמִינָא, כְּאֵלוּ בְּעִינָא חָמִינָא. תְּוֹהוּ כְּלָהוּ חֲבַרְיָא. וְאַזְלוּ כְּלָהוּ, וְהָהוּא יוֹדָאִי בְּהַדְרִיָּהוּ. עַד דְמָטוּ לְגַבֵּי חָמוּי. כִּינָן דְמָטוּ תַּמָּן, אֲשַׁכְּחִיהוּ לְחָמוּי דְהָוִי יְתִיב עַל גַּבֵּי עַרְסוּי וְלַעֲי בְּאוּרִיָּתָא, בְּרִיָּה בְּרַכְתָּא רַבִּי אֶלְעָזָר, וּבְרִיכוּ חֲבַרְיָא, וְאִיהוּ חָדִי בְּהַדְרִיָּהוּ.

פֶּתַח וְאָמַר, (ירמיה יז יד) רַפְּאֲנִי ה' וְאַרְפָּא וְכו', כִּינָן דְאָמַר רַפְּאֲנִי, מַהוּ וְאַרְפָּא. כִּינָן דְאָמַר הוֹשִׁיעֵנִי, מַהוּ וְאוֹשַׁעָה. כִּינָן דְאָסִיָּא מַסִּי, מֵאֵן הוּא דְמַחִי.

אֶלְּא כָּל אַסְוּוֹתָא דְעֵלְמָא, בִּידָא דְקוּדְשָׁא בְרִיָּה הוּא. אָבֵל אִית מְנַהוֹן, עַל יְדָא דְשְׁלִיחָא. וְאִית מְנַהוֹן, דְלָא אֲתַמְסְרוּ בִידָא דְשְׁלִיחָא. וְאִינוּן דְאֲתַמְסְרוּ בִידָא דְשְׁלִיחָא, אַסְוּוֹתָא אִינוּן, אָבֵל לְזַמְנָא מְתַהֲדְרִין. אָבֵל אִינוּן דְקוּדְשָׁא בְרִיָּה הוּא מַסִּי, הָהוּא מְרַעָא לָא אֲתַהֲדֵר לְעֵלְמִין. וְעַל דָּא, אַסְוּוֹתָא דִּילִיָּה, אִיהִי מְרַעָא

וְתַן לוּ פִּיס הַדִּינְרִים הַזֶּה, מִשּׁוּם שְׁלֹאוֹתוֹ הָאִישׁ יֵשׁ בֶּן אֶחָד, וּשְׁמוֹ שְׁמַעוֹן, וְהָיָה הוֹלֵךְ עִם סַחֲרָה עַל הַיָּם, וְהֵם בְּסַפִּינָה, וּבְנֹו שֶׁל הַגּוֹי הַזֶּה גָּנֵב לוֹ אוֹתוֹ הַפִּיס, וְנָתַן אוֹתוֹ לְאוֹתוֹ רְשָׁע. וְאָמַר לְאוֹתוֹ הַיְּהוּדִי, שְׂעִלָּה כִּיס זֶה לְבִנּוֹ, שְׁבַקְרוּב יָבֵא אֵלָיו, וַיִּזְדֶּה לְקַדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁחֲחֹזֵר הָאֲבָדָה לְבַעֲלֶיהָ. וְכִף עָשָׂה. נְטִיל הַכִּיס, וְהִשְׁתַּחֲוֶה לְפָנָי רַבִּי אֶלְעָזָר, וְנִשְׁק יְדוּי. תְּמַהוּ הַחֲבַרְיִים.

אָמַר רַבִּי אַבָּא: בְּכָל הַדְּרָף הַזֶּה יֵשׁ תְּמִיָּהָה בְּכָל מַה שְׂרַאֲיִנוּ בְּךָ, וְכַעַת הִיא תְּמִיָּהָה עַל תְּמִיָּהָה, מַה זֶה? אָמַר לוֹ: דְּכַר אִינוּ בְּסִימָן, וְלֹא בְּחֻכְמָה, אֶלָּא שְׂרוּחִי מִסְתַּפֵּל, וְאֲנִי רְאִיתִי כְּאֵלוּ בְּעֵין רְאִיתִי. תְּמַהוּ כָּל הַחֲבַרְיִים. וְכָלֵם הַלְכוּ, וְאוֹתוֹ הַיְּהוּדִי עֲמָהֶם, עַד שֶׁהִגִּיעוּ לְחָמוּי. כִּינָן שֶׁהִגִּיעוּ לְשֵׁם, מְצִאוּ אֶת חָמוּי שֶׁהָיָה יוֹשֵׁב עַל גַּבֵּי מִשְׁתֵּוּ וְעוֹסֵק בַּתּוֹרָה. בְּרַף בְּרַכָּה רַבִּי אֶלְעָזָר, וּבְרִכוּ הַחֲבַרְיִים, וְהוּא שְׂמַח עִמָּם.

פֶּתַח וְאָמַר, (ירמיה יז יד) רַפְּאֲנִי ה' וְאַרְפָּא וְכו'. כִּינָן שְׂאֲמַר רַפְּאֲנִי, מַהוּ וְאַרְפָּא? כִּינָן שְׂאֲמַר הוֹשִׁיעֵנִי, מַהוּ וְאוֹשַׁעָה? כִּינָן שֶׁהַרּוּפָא מְרַפָּא, מִי הוּא שְׂיַכָּה? אֶלְּא כָּל רְפוּאָה שְׁבַעוּלָם בִּיד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אָבֵל יֵשׁ מֵהֶם עַל יְדֵי שְׁלִיחַ, וַיֵּשׁ מֵהֶם שְׁלֹא נִמְסְרוּ בִּיד שְׁלִיחַ. וְאוֹתָם שְׁנַמְסְרוּ בִּיד שְׁלִיחַ הֵם רְפוּאָה, אָבֵל לְפַעְמִים חוֹזְרִים. אָבֵל אוֹתָם שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְרַפָּא, אוֹתָהּ הַמַּחֲלָה לֹא חוֹזְרֵת לְעוֹלָמִים, וְעַל זֶה רְפוּאָתוֹ הִיא רְפוּאָה, שְׂאִין בָּהּ מַחֲלָה כְּלָל. וּמִשּׁוּם כֵּן, רַפְּאֲנִי ה' וְאַרְפָּא, וְדָאִי, בְּלִי קַטְרוּג כְּלָל. וְכַעַת, חֲבַרְיִים, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא

אִיהִי מְרַעָא אַסְוּוֹתָא, דְלִית בָּהּ מְרַעָא

כָּלֵל. וּבְגִין כֵּן, רַפְּאֵנִי ה' וְאַרְפֵּא, וְדַאי, בְּלֹא
קְטְרוּגָא כָּלֵל. וְהַשְׁתָּא חֲבַרְיָא, קוּדְשָׁא בְּרִין
הוּא יְהִיב לִי אֲסוּתָא, וְעֵשֶׂק לִי וְעַרְב לִי.
כְּחוּ לִי הַהוּא עוּבְדָא, תְּוֹה, וּבְכַה וְחָדִי.
וְאָמַר, חֲבַרְיָא, נְדַרְנָא, דְּאִיְהֵי לְגַבְיָה,
וְאֶתְחַבֵּר בְּהַדְרִיה, וְנִוְדָה וְנִשְׁבַּח לְמֵאֲרִי עֲלֵמָא.
חָדִי בְּהַדְרִיָּהוּ.

אָמְרוּ לִי, בְּמֵאֵי הָיִית מִתְעַסֵּק. אָמַר לוֹן,
הוּינָא מִשְׁתַּדֵּל בְּפַרְשַׁת בְּלָק, וְחַמִּינָא,
דְּחֻכְמָתָא דִּילִיָּה, הָוָה תְּקִיף וְיִתִיר מִחֻכְמָתָא
דְּבַלְעָם. חֻכְמָתָא דְּבַלְעָם רְגַעָא חָדָא, חֻכְמָתָא
דְּבַלָּק בְּכָל זְמַנָּא. אָבַל מִפְּתַחֲנָן דְּכֻלְהוּ, בִּידוּי
דְּבַלְעָם הוּוּ. בְּגִין דְּאִיְהוּ הָוָה אֲשֵׁלִים בְּפוּמָא.
בְּלָק הָוָה יָדַע לְמַעַבְד חֲרָשׁוּי, וְלֹא יָדַע
לְאֲשַׁלְמָא בְּפוּמָא.

פְּתַח וְאָמַר, (שם מו כח) וְאֶתְהָ אֵל תִּירָא עַבְדִּי יַעֲקֹב
וְכו'. הַאי קָרָא אֲוִקְמוּהָ. אָבַל אֵל תִּירָא
עַבְדִּי יַעֲקֹב, מִחֲרָשֵׁי דְּבַלְעָם. וְאַל תַּחַת,
מִקְסָמוּי דְּבַלָּק.

הָא חֲזִי, הֵיאֵף הוּוּ תְרוּוִיָּהוּ דָא בְּדָא בְּעֵיטָא
בִּישָׂא לְקַבִּיל יִשְׂרָאֵל. אָמַר בַּלְעָם, יַעֲקֹב
בְּבֵיתָא דְּלָבָן אָבִי אָבָא הָוָה, וְנַחֲשׁ נַחֲשִׁין
לְקַבְּלִיָּה, וְיִכִּיל לִיָּה. אָנָּא אָסְדֵר נַחֲשִׁין
לְקַבְּלִיָּה. אָמַר בְּלָק, וְאָנָּא אָסְדֵר קוּסְמִין
לְשָׂמָא דְּאִיקְרֵי יִשְׂרָאֵל.

בְּתַהֵיא שְׁעָתָא, נָפַק רוּחָא חָדָא מִסְטָרָא
דִּיוֹסָף, מְגוּ עַנְפֵי אֵילָנָא, וְנִשְׁיב
בְּאֵינוּן נַחֲשִׁין, וּבְטִיל לוֹן. וְהֵינּוּ דְּאָמַר יוֹסָף,
(בראשית מד טו) כִּי נַחֲשׁ יִנְחַשׁ אִישׁ אֲשֶׁר כְּמוֹנִי.
מֵאֵי אִישׁ אֲשֶׁר כְּמוֹנִי. בְּגִינִי אֵית אִישׁ דְּנַחֲשִׁים
יְבַטֵּל לְבַנְיָכוּ. בְּגִינִי אִיהוּ לְעִילָא, וְהֵינּוּ אִישׁ
אֲשֶׁר כְּמוֹנִי. כְּמוֹנִי אֵית אִישׁ לְעִילָא, נָפַק (דאפיק) רוּחָא אַחְרָא, מְגוּ אֵילָנָא
דְּלַתְתָּא, וְנִשְׁיב בְּתַהֵיא קָסָם, וּבְטִיל לִיָּה.

נתן לי רפואה, ועשק לי וערב לי.
ספרו לו כל אותו המעשה. תמה
ובכה ושמת. ואמר: חברים,
נדרתי שאלף אליו ואתחבר עמו,
ונודה ונשבח לרבון העולם.
שמח עמם.

אמרו לו: במה היית מתעסק?
אמר להם: הייתי מתעסק
בפרשת בלק, וראיתי שחכמתו
היתה חזקה ויותר מחכמתו של
בלעם. חכמת בלעם פעם אחת -
וחכמת בלק בכל זמן. אבל כל
המפתחות היו בידי בלעם, משום
שהוא היה משלים בפה. בלק
היה יודע לעשות בשפתיו, ולא
ידע להשלים בפה.

פתח ואמר, (שם מו) ואתה אל תירא
עבדי יעקב כו'. הפסוק הזה
פרשוהו. אבל אל תירא עבדי
יעקב - מהפסוקים של בלעם. ואל
תחת - מהקסמים של בלק.

בא וראה איך היו שניהם זה עם
זה בעצה רעה פנגדו ישראל. אמר
בלעם: יעקב היה בבית לבן אבי
אבא, ונחש נחשים פנגדו, ויכל
לו. אני אסדר נחשים פנגדו. אמר
בלק: ואני אסדר קסמים לשם
שוקרא ישראל.

בשעה ההיא יצאה רוח אחת
מצדו של יוסף מתוך ענפי
האילן, ונשבה באותם נחשים
ובטלה אותם. והינו שאמר יוסף,
(בראשית מד) כי נחש ינחש איש
אשר כמוני. מה זה איש אשר
כמוני? בשבילי יש איש שיבטל
הנחשים לבניכם. בשבילי הוא
למעלה, והינו איש אשר כמוני.
כמוני יש איש למעלה, יצא
(שמוציא) רוח אחרת מתוך העץ
שלמטה, ונשב באותו הקסם
ובטל אותו.

רוחא אחרא, מגו אילנא
דלתתא, ונשיב בתתתא קסם, ובטיל ליה.

וְהִינֵנוּ (משלי טו ו) קָסָם עַל שְׁפָתַי מֶלֶךְ, מֵאֵן מֶלֶךְ,
דָּא אֵילָנָא דְלִתְתָא. כְּדִין אָתִיב בְּלַעַם
וְאָמַר, כִּי לֹא נַחַשׁ בִּיעָקֵב וְלֹא קָסָם בִּישְׂרָאֵל.
וּתְרוּוֹיִיהוּ הוּוּ מִתְרִין סְטָרִין אֵלִין.

כִּי אַתְּדָא אָנִי. לֹא הוּוּ יוֹמִין מִן יוֹמָא דְאַתְבְּרִי
עֲלֵמָא, דְאַצְטְרִיף הַכִּי לְמַהוּי קוּדְשָׁא בְרִיף
הוּוּ בְהִדְיִיהוּ דִישְׂרָאֵל, כְּהוּוּ זִימְנָא, דְבַעַא
בְּלַעַם לְשִׁיצָאָה לְשִׁנְאִיהוּן דִישְׂרָאֵל מְעֲלֵמָא.
וְעַל דָּא אָמַר קוּדְשָׁא בְרִיף הוּוּ, בְּלַעַם בַּעַא
לְשִׁיצָאָה לְכוּ מְעֲלֵמָא, אָבֵל אָנָא לֹא אַעֲבִיד
הַכִּי, אֵלָא כִּי אַעֲשֶׂה כְלָה בְּכָל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר
הִדְחַתִּיף שָׁמָּה וְאַתְּדָא לֹא אַעֲשֶׂה כְלָה.

דְּאֵלוּ יִיתוּן כָּל עַמִּין דְּעֲלֵמָא, לֹא יְכַלִּין
לְשִׁיצָאָה לְכוּן מְעֲלֵמָא. אַתְּא לְכוּן
בְּקַדְמִיתָא, וּבַעַא לְאַעֲקָרָא לִיָּה לְיַעֲקֹב
בְּלַחֲדוּדֵי מְעֲלֵמָא, אַתְּא קוּדְשָׁא בְרִיף הוּוּ,
וְאַגִּין עֲלִיָּה. דְכִתִּיב, (בְּרֵאשִׁית לֹא כו) הַשְׁמֹר לְךָ פֶּן
תִּדְבַר עִם יַעֲקֹב מִטוֹב עַד רָע. אַתְּא פְּרַעָה,
וּבַעַא לְשִׁיצָאָה לִוְן מְעֲלֵמָא, אַתְּא קוּדְשָׁא
בְרִיף הוּוּ וְאַגִּין עֲלִיָּהוּן, דְכִתִּיב, (שְׁמוֹת א יב)
וּכְאֲשֶׁר יַעֲנֵנוּ אַתּוּ וְגו'. אַתְּא הֶמֶן וּבַעַא
לְשִׁיצָאָה לִוְן מְעֲלֵמָא, אַתְּא קוּדְשָׁא בְרִיף הוּוּ
וְאַתִּיב כּוּלָּא עַל רִישִׁיָּה. וְכוּן בְּכָל דְרָא וְדָרָא,
קוּדְשָׁא בְרִיף הוּוּ אַגִּין עֲלִיָּיהוּ דִישְׂרָאֵל תְּדִיר.
וְיִשְׂרָאֵל אָמַרִי, (אֵיכָה ג כב) חֲסִדֵי ה' כִּי לֹא תִמְנֹו.
כִּי לֹא תִמּוּ מִבְּעֵי לִיָּה. אֵלָא חֲסִדֵי
ה', בְּכָל דְרָא וְדָרָא הוּוּ בְּסַעֲדָן. כִּי לֹא תִמְנֹו,
דְלָא אֲשִׁתִּיצִינָא. מֵאִי טַעֲמָא, מִשּׁוּם דְלָא
אַתְמַנְעוּ רַחֲמוּי מִינָן. דְכִתִּיב, כִּי לֹא כָלוּ
רַחֲמֵיו.

תָּא חֲזִי, מַה פְּתִיב בְּקַדְמִיתָא, וַיִּשְׁלַח מְלָאכִים
אֵל בְּלַעַם. וּלְבַתֵּר וַיִּלְכוּ זְקֵנֵי מוֹאָב וְזְקֵנֵי
מִדְיָן, הָיָה לִיָּה לְמִימַר וַיִּלְכוּ הַמְּלָאכִים, מֵאִי

וְהִינֵנוּ (משלי טו) קָסָם עַל שְׁפָתַי מֶלֶךְ.
מִי הַמֶּלֶךְ? זֶה הַעֶץ שֶׁלֹּמֶטָה. אֲזִי
הַשִּׁיב בְּלַעַם וְאָמַר, (במדבר כג) כִּי
לֹא נַחַשׁ בִּיעָקֵב וְלֹא קָסָם
בִּישְׂרָאֵל. וּשְׁנֵיהֶם הָיוּ מִשְׁנֵי
הַצְּדִדִים הַלְלוּ.

כִּי אַתְּדָא אָנִי. לֹא הָיוּ יָמִים מִיּוֹם
שֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם שֶׁהַצְּטֻרָה לְהִיּוֹת
כֶּף הַקְּדוֹשׁ בְּרוּף הוּוּ עִם יִשְׂרָאֵל,
כְּאוֹתוֹ הַזְּמַן שֶׁרָצָה בְּלַעַם לְכַלּוֹת
אֶת שׁוֹנְאֵי יִשְׂרָאֵל מִן הָעוֹלָם. וְעַל
זֶה אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּף הוּוּ: בְּלַעַם
רָצָה לְהַשְׁמִידְכֶם מִן הָעוֹלָם, אָבֵל
אָנִי לֹא אַעֲשֶׂה כֶּף, אֵלָא (ירמיהו מו)
כִּי אַעֲשֶׂה כְלָה בְּכָל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר
הִדְחַתִּיף שָׁמָּה וְאַתְּדָא לֹא אַעֲשֶׂה
כְלָה.

שְׂאֵלוּ יְבֹאוּ כָּל עַמֵּי הָעוֹלָם, לֹא
יְכוּלִים לְהַשְׁמִידְכֶם מִן הָעוֹלָם.
כָּא לְכוּן בְּרֵאשׁוֹנָה וְרָצָה לְעַקֵּר
אֶת יַעֲקֹב לְבַדּוֹ מִן הָעוֹלָם - כָּא
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּף הוּוּ וְהִגֵּן עֲלָיו,
שְׁכַתוֹב (בְּרֵאשִׁית לֹא) הַשְׁמֹר לְךָ פֶּן
תִּדְבַר עִם יַעֲקֹב מִטוֹב עַד רָע. כָּא
פְּרַעָה וְרָצָה לְהַשְׁמִידֵם מִן הָעוֹלָם
- כָּא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּף הוּוּ וְהִגֵּן
עֲלֵיהֶם, שְׁכַתוֹב (שְׁמוֹת א) וּכְאֲשֶׁר
יַעֲנֵנוּ אַתּוּ וְגו'. כָּא הֶמֶן וְרָצָה
לְהַשְׁמִידֵם מִן הָעוֹלָם - כָּא
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּף הוּוּ וְהַשִּׁיב הַכֹּל
עַל רִאשׁוֹ. וְכוּן בְּכָל דּוֹר וְדוֹר
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּף הוּוּ תְּמִיד הִגֵּן עַל
יִשְׂרָאֵל.

וְיִשְׂרָאֵל אֹמְרִים, (אֵיכָה ג) חֲסִדֵי ה'
כִּי לֹא תִמְנֹו. כִּי לֹא תִמּוּ הִיָּה צְרִיף
לְהִיּוֹת. אֵלָא חֲסִדֵי ה' בְּכָל דּוֹר
וְדוֹר הָיוּ בְּסַעֲדָנוּ כִּי לֹא תִמְנֹו,
שְׁלֹא הַשְׁמִדְנוּ. מַה הַטַּעַם? מִשּׁוּם
שְׁלֹא נִמְנְעוּ רַחֲמֵיו מִעַמֵּנוּ,
שְׁכַתוֹב (ש) כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמֵיו.
כָּא וְרָאָה מַה כְּתוּב בְּרֵאשׁוֹנָה,
(במדבר כב) וַיִּשְׁלַח מְלָאכִים אֵל
בְּלַעַם, וְאַחַר כֶּף וַיִּלְכוּ זְקֵנֵי מוֹאָב
וְזְקֵנֵי מִדְיָן. הִיָּה לוֹ לֹמַר וַיִּלְכוּ